

Білошицька Яна Василівна

студентка 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Малиняк Б. С.

КЛЮЧОВІ НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ВИДАТКІВ ДЕРЖАВИ

В Україні однією з найгостріших проблем є явище бідності. Воно, вирізняється з багатьох проблем, оскільки нерозривно пов'язане з головними аспектами якості життя, а це породжує відчуття в людей соціальної несправедливості, стан безвиході та інші негативні наслідки. Гострота цієї проблеми спонукає міжнародну спільноту та уряди більшості країн приділяти особливу увагу цьому явищу та реалізовувати комплексні програми, спрямовані на його подолання.

Президент України 30 вересня 2019 р. підписав Указ «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року». Указ підписано з метою забезпечення національних інтересів України щодо сталого розвитку економіки, громадянського суспільства і держави для досягнення зростання рівня та якості життя населення, додержання конституційних прав і свобод людини і громадянина. Подолання бідності зазначено першим пунктом в комплексі заходів спрямованих на підтримку проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року та результатів їх адаптації з урахуванням специфіки розвитку України, викладених у Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна» [1].

Як відомо, система соціального захисту держави складається з трьох елементів, кожен з яких має різне коло суб'єктів, джерела фінансування, умови та мету забезпечення. Система соціального захисту включає такі форми:

- соціальне страхування за рахунок обов'язкових страхових і добровільних внесків;
- державне забезпечення та надання соціальних послуг окремим категоріям громадян за рахунок державного бюджету;
- соціальну допомогу та соціальну підтримку непрацездатних громадян [2, с. 126].

Важливе значення для подолання бідності має система соціальних трансфертів, яка фінансується за рахунок бюджетних ресурсів. Обсяги соціальних видатків в Україні в останні роки досягли максимального значення. Втім, перерозподіл фінансових ресурсів через бюджетну систему має для економічних суб'єктів як позитивні, так і негативні наслідки. Результат такого перерозподілу визначається порівнянням сукупних втрат економічних суб'єктів, пов'язаних із залученням коштів до бюджету та сукупних вигід фізичних і юридичних осіб внаслідок здійснених видатків. Демократичні процедури ухвалення бюджету та домінуюча роль політичних інституцій у цьому процесі спричиняє значні ризики ухвалення рішень щодо соціальних видатків, що мають негативний вплив на економіку. В таких умовах для досягнення максимальної ефективності соціальних видатків, важливе значення має наявність відповідних дієвих інституцій, спрямованих на прийняття раціональних рішень у сфері суспільних фінансів.

Серед головних проблем діючої системи соціальних пільг можна виокремити такі: невідповідність державних зобов'язань з надання пільг фінансовим ресурсам на їх забезпечення, відсутність системного обліку пільговиків, складність та дублювання норм у законодавстві, що регламентує надання пільг та ін. За цих проблем не всі пільговики можуть реалізувати своє право на трансферти. Як наслідок, виникає несправедливість у наданні пільг, і держава фактично не може їх гарантувати, а система пільг не забезпечує рівного доступу усім тим, хто має на них право. Відсутність системного обліку всіх пільговиків і обсягу пільг, що їм надаються, унеможлиблює контроль за виділенням коштів на ці цілі як з державного, так і з місцевих бюджетів [3, с. 41].

Для підвищення доступності для населення важливих суспільних послуг та підвищення їх вартості доцільно запровадити систему соціальних стандартів, яка включає чіткий перелік суспільних послуг, право на безоплатне отримання яких гарантується кожній людині. Імплементация соціальних стандартів у бюджетний процес та систему міжбюджетних відносин спроможна розширити можливості громадян в забезпеченні важливих потреб, що зменшує рівень бідності.

Література:

1. Указ президента України № 722/2019 від 30.09.2019 р. «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року». URL: <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825>.
2. Кириленко О. П., Білоус І. І., Малиняк Б. С. та ін. Фінансові важелі подолання бідності в Україні. За ред. О. П. Кириленко. Тернопіль: Економічна думка, 2010. 432 с.
3. Малиняк Б. С. Напрямки удосконалення соціальних видатків бюджету. *Світ фінансів*. 2013. № 1. С. 37–46.

Боднар Анастасія Віталіївна

студентка 2 курсу ОС «магістр» факультету фінансів та обліку, ТНЕУ
Науковий керівник – к. е. н, доцент Дем'янюк А.В.

ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Порядок формування доходів місцевих бюджетів потребує не лише законодавчого врегулювання і стабілізації, а й докорінної переорієнтації відповідно до потреб зміцнення місцевого самоврядування. Нині доходи місцевих бюджетів стали головним джерелом для надходження коштів до місцевих органів самоврядування. В сучасних умовах досить гостро постає проблема вироблення дійового механізму, який би забезпечив підвищення ефективності та раціональності використання дохідної частини місцевих бюджетів, цільове її спрямування. Запорукою цього є удосконалення системи планування доходів місцевих бюджетів та контролю за їх використанням.

Місцеві бюджети є головним економічним важелем регіонального розвитку, тому важливим завданням фінансової діяльності місцевих органів влади є задоволення суспільних потреб громади та сприяння соціально-економічному розвитку регіону [3].

Проблема прогнозування податкових надходжень в Україні на сьогодні стоїть надзвичайно гостро, оскільки немає нормативно оформленої методики, яка б давала можливість максимально чітко розрахувати надходження дохідної частини бюджету у сфері податків. А це зумовлює ті значні розходження, що ми маємо при порівнянні прийнятого бюджету на поточний період і результатів, отриманих у кінці [1].